

Intézményesült a szépség huligánja

Szobrot kapott, iskolát és könyvtárat neveztek el
Ladányi Mihályról

Mi sem állt távolabb Ladányi Mihály (1934–1986) életművétől és személyiségétől, mint a szoborba öntés. Mégis, Csemőben iskolát neveztek el róla, Dévaványán pedig könyvtárat. Utóbbi helyszínen a szobrot sem úszhatta meg.

Szobrot állított Ladányi Mihály kétszeres József Attila-díjas költőnek szülővárosa, a Békés megyei Dévaványa. A gyűjtést helyi alapítvány szervezte, amelynek vezetője Novák Imre alpolgármester. A terv megvalósításához az önkormányzat 1,1 millió forinttal járult hozzá, de szépen gyűltek a magánszemélyektől, szervezetektől érkező felajánlások is.

A műalkotást Győrfi Sándor karcagi szobrász készítette. A látványtervet – annak rendje és módja szerint – a lektorátus hagyta jóvá, amelyhez az önkormányzat anyagi támogatásért is folyamodott. Győrfi Sándor műve kőtalapzaton áll, a mellszobor anyaga bronz. Az emlékszobrot a költő nevét viselő könyvtárral szemben állították fel 2009. április 11-én, a költészet napján, amely alkalomra országos szavalóversenyt hirdettek. A műalkotás körül parkot alakítottak ki és szépitették a környezetet, így a költségek elérték a 3 millió forintot.

Ladányi Mihály a szocializmus évtizedeinek egyik legnépszerűbb költője volt, kötetei rendre elkeltek, író-olvasó találkozóira eljöttek rajongói. Életműve mára ugyan kissé elfelejtődött, legalábbis a „trendi” irodalomkritikusok részéről, de az irodalombarátok változatlanul számon tartják. A népi-nemzeti tábor Leninről és Che Guevaráról írott verseit nem tudja feledni, a politikai értelemben balliberális kötődésűek pedig sajátosan értelmezett belső ellenzéki-ségére nem képesek fátylat borítani. És hát egykor hallatlan népszerűsége is féltékenységre adhat okot, szállka a „posztmodern” hangadók szemében. Leginkább talán az önmagukat mind-

Győrfi Sándor Ladányi-szobra
Dévaványa főterén áll

Felirat a Ladányi Mihály Könyvtár bejáratánál

A Ladányi Mihály Könyvtár Dévaványán
(a szerző felvételei)

máig marxistáknak vallók műhelyei tűzték zászlaikra a szépség huligánja nevét – ők viszont éppen a hazafias kérdések iránt is érzékeny alkotó jelentőségét igyekeznek elhallgatni. A dilemmákat talán éppen Ladányi oldhatta volna fel, ám önpusztító életmódja miatt nem élhette meg a rendszer-váltást, a különben csak félig-meddig megvalósított önfeltárás idejét.

Ladányi Mihályról nem állíthatjuk, hogy a Kádár-rendszer kegyeltje lett volna. Hol a baloldaliságot kérte számon az itt-ott romantikusan radikális-anarchista, máskor ország- és jövő-féltő hangütéssel, hol vagabundként, botrányhósként utasította el a fennállót. Lázadó alkata társadalomból való kivonulással párosult, csemői magányában homoki csigerral ásta alá amúgy is ingatag egészségét. Az írószövetség többször tette indexre főleg extrém magatartása miatt, kiváltképp italos közszereplései okoztak riadalmat, márpedig gyakran a hivatalosságok fülébe jutott, hogy Ladányi melyik irodalmi esten lépett fel kapatosan. Egy ízben például orosz pacsulival locsolta be az írószövetség ruhatárában talált nagykabátokat – elképzelhetjük a hatást, amikor tulajdonosaik felöltötték azokat.

A szűkebb pátria kiállása most azért is dicsérendő, mert a hetvenes-nyolcvanas években a Körösök vidékéről szintén számúzték a költőt, s a változást nem érhette meg. Hogy Kossuth-díjat még posztumusz sem kapott, az a magyar társadalom mindenkorai vezetésének mulasztása, hiszen nála kevésbé hatásos művészek ládafiájában már ott díszleg az elismerés. A Magyar Nemzet (amelynek 1957-ben munkatársa volt) magazinja írta meg úgy két évvel ezelőtt, hogy anno felterjesztették a kitüntetésre, de Aczél György segédei nem találták alkalmasnak rá. Ladányi mérgében fejszével darabolta fel a rózsaszín vagy lila csecsemőkádat...

Az utókor nem hálás, ha a Ladányi-életműről van szó. Népi kezdeményezések ugyan akadnak, hiszen például Csemőben általános iskolát neveztek el róla, s most a szülőváros (annak idején falu) is szépen kiállt a szoborállítással. A 22 éve halott költő vitriolos-szarkasztikus, s csak imitt-amott elégikus stílusának mibenléte okán ma sem ígérkezik jól gyúrható anyagnak, de ínséges időkben már magát a gesztust is értékelnünk kell.

Hetedhét irodalom

„Ez nagyon fontos: elemeire kell szedni a verset, újra összerakni, hogy az a bizonyos átültetése a vers lényének, lényegének megtörténhessen. Minden ízt értenem kell, már amennyire lehet, mert mondom, hogy egy idegen nyelv szavainak az asszociációs szétágazásait, háttérét én nem ismerem, mint ahogy egy idegen költő sem ismeri a magyar nyelv asszociációs köreit.” (Lator László)

„A költészet – és ezt most ne kelljen meghatározni, úgyse lehet –, szemben a mindig egyedi verssel, általános, egyetemes, tehát fordítható. Függsz a verstől, de nem véglegesen, teljesen kiszolgáltatva a nyelvnek, kultúrának. A költészet azonos az emberrel, a kozmosszal, a léttel. Amit elveszíthetünk az eredeti más nyelven való földidézésével, lényegében visszanyerhetjük a költészet közvetítésével.” (Tornai József)

„Voltaire-t és Rousseau-t egyaránt csodálta, akiknek műveivel tele volt a könyvtára és akiket nem olvasott és meg sem értett volna. Gyakran beszélt IV. Henrikéről, akit csak úgy per béarninak nevezett, és a »tyúkról a fazékban«, amelyet a jó uralkodó akart megetetni a gyermekeivel vásárnaponként.” (Gustave Flaubert – Romhányi Török Gábor fordítása)

„Mert törekednem ugyebár »ugyanarra« kell, de közben tudomásul kell vennem azt is, hogy a legnagyobb eredmény is csak »majdnem« ugyanaz lesz. Az igazán jó fordító talán arról is megismerszik, hogy ez a tudomásulvétel nem csupán a veszteség, hanem egyúttal a kreatív lehetőségek felismerésével is párosul benne; ez utóbbiakkal viszont esze ágában sincs visszaélni.” (Barna Imre)

„Alapvetően az, hogy a fordítás akkor jó, ha beleszól a kortárs irodalmi folyamatokba, vagyis ha a régiségből adódó valós vagy tulajdonított bölcsessége hatást vált ki, inspirál, szövegeket gerjeszt.” (Csehly Zoltán)

Ára: 650 Ft. Előfizetés: 5000 Ft.

Előfizethető személyesen valamennyi postán és a kézbesítőknél, a Magyar Posta Zrt.
(1) 303-3440-es faxszámán, a hirlapelofizetes@posta.hu e-mail-címen,
valamint a szerkesztőségben.

A Napút elérhető az interneten: <http://www.napkut.hu>

Számlaszám: OTP 11713005-20381185

9 771419 408008

0 9 0 0 5

Folyóiratunk megjelenését
a Nemzeti Civil Alapprogram
támogatja.